

2. Загайкевич М. Микола Гоголь і балетна творчість українських композиторів. *Студії мистецтвознавчі*. К.: ІМФЕ НАН України, 2009. № 4 (28). С. 68–73.
3. Луговенко Т.Г. Твори І. Стравінського в балетному театрі України. *Укр. культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрям: Мистецтвознавство: наук. зб.* 2020. Вип. 36.
4. Шевчук-Назар Л. Новородження фольк-опери Євгена Станковича «Коли цвіте папороть» у Львові. Львів, 2018. URL <https://opera.lviv.ua/novorodzhennya-folk-operu-yevgena-stankovycha-koly-tsvite-paporot-u-lvovi/>

Денис КОЧЕРЖУК
(Київ, Україна)

МИСТЕЦЬКА АГЕНЦІЯ «ТЕРИТОРІЯ-А»: ЗАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗВУКОЗАПИСУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО ШОУ-БІЗНЕСУ

Історично склалося, що українське мистецтво зазнало утисків у часи тоталітаризму. Засуджувалося, як прояв буржуазного націоналізму, оспівування свободи та вольності народу, красу рідного краю, закоханість у навколишній світ, модель поведінки та гостинності, а також прояви щирого самотнього таланту, виявленого у широкому спектрі творчих можливостей. Зі здобуттям Незалежності, в нашій країні відбулися значні пертурбації усіх соціальних сфер, зокрема це активно відбилося й у галузях науки та культури.

У фокусі даної розвідки розглянуто питання, пов'язані з такою важливою ланкою культури як телебачення, що розпочало своє усюдисуще життя від другої половини ХХ ст. Суттєву частку в ньому займали й музичні трансляції. Однак час минав, телевізійні програми потребували нових розважальних проєктів, нових молодих обличчя та «оновленого» музичного матеріалу. Паралельно з цим, виникала й нова проблема, як даний звукозаписний продукт транслювати в мас-медіа простір, здійснювати його широку популяризацію, продукувати нові тенденції в проєкції звукового дизайну. Про все те, що так настійно турбувало виконавців, продюсерів і директори медійного простору, намагалися спроектувати й втілити у постійних теле- та радіотрансляціях, програмах розважального характеру, навіть новинах у галузі шоу-бізнесу.

Період 1995 року, а саме 17 березня – ключовий етап у розвитку нової моделі популярної культури. Телеканал ICTV в єднанні з творчою командою у іпостасях Олександра Бригинця та Анжеліки Рудницької започаткували новий медійний проєкт під назвою «Територія-А» [6]. Жанр культурно-мистецького видовища послуговався на демонстрації та популяризації, найперше української музики та вокально-інструментальних творів, написаних іншою мовою (зокрема, російською та англійською) але виключно українськими поетами та композиторами. Мова віщання даного хіт-параду устаткувала 75% україномовного контенту, а 25% – відводилося на композиції російською та іноземною мовами [6]. До участі у хіт-параді долучалися усі артисти з України, які мали можливість та бажання розкрити свою творчість для публіки, представляючи на розсуд усіх охочих свій музичний продукт. Зокрема, до

участі у хіт-параді та розвитку щодо популяризації української музичної культури долучилася незліченна кількість як аматорських (в першу чергу), так і професійних колективів (гурти: «Аква-Віта», «Актус», «Ван-Гог», «Грін Грей», «Пікардійська терція» «Скрябін», «Степ», «ТНМК», «Табула Раса», «Тартак», «Фантом-2», «Чотири королі», «Made in Ukraine» та ін. [4], дуети: Брати Гадюкіни, Сестри Тельнюк та ін. [3], а також сольні виконавці: Ані Лорак, Віктор Павлік, В'ячеслав Хурсенко, Ірина Білик, Наталя Могилевська, Олександр Пономарьов, Оксана Білозір, Оля Полякова, Павло Зібров та ін. [3]). Всі ці учасники активно брали участь у розвитку культурно-мистецької агенції, створювали нові вокально-інструментальні твори, поповнювали «золотий фонд» музичної індустрії «свіжими» платівками [1, 71].

У період з 1994 по 1999 рр. включно, агенція «Територія-А» здійснила поривчастий рух вперед, зокрема: розкрутка молодих виконавців та популярних діячів культури й мистецтва в хіт-парадах «ТОП-5», «ТОП-10» тощо, запуск телевізійного фестивалю «Територія ДАНС» на каналі «1+1» та програми «Музичний простір» у етері УТ-2, паралельно: заснування телепрограм про театр «Номо ludens» (ICTV), випуск газети музичний тиждень, яка згодом переформатувалася у журнальний характер, мала кольорову обкладинку та постери артистів (**наприкінці 1997 року – видання доповнилося дискографічною продукцією виконавців, які заключили договір/угоду про співпрацю з мистецькою агенцією*). Початок 1998 р. ознаменувався запуском проекту «Українські хіти ХХ століття». Ця програма була розрахована на знайомство глядача з молодими артистами, які виконували/інтерпретували відомі вокально-інструментальні твори періоду 1960–1990-х рр. у нових надсучасних звукових версіях [2; 4, 62, 89; 6]. Проте, такі шалені оберти в індустрії шоу-бізнесу, що було засновано медійним проєктом «Територія-А» існував недовго. Відкриття музичних телеканалів, поява медійного простору в інтернеті, сходження нових продюсерів та поширення комерційної діяльності – затьмарила подальшу роботу «Території-А». Понад п'ять років знадобилося, щоб знайти однодумців, які б охоче бажали розвивати та популяризувати українську пісню. У 2005 році, за підтримки каналу «Перший Національний» здійснилася трансляція оновленого хіт-параду «Територія-А» тривалістю 60 хв [5]. Проте, такий ребрендинг не дав позитивного результату українській пісні. Через кілька місяців, у зв'язку з недостатньою кількістю телеглядачів, рішенням генерального директора телеканалу проєкт хіт-параду було закрито.

Отже, перша в Україні концепція щодо діяльності національного музичного проєкту в якості хіт-парадів та фестивальної творчості стала неабияким поштовхом щодо розвитку майбутніх телевізійних порядків у популяризації українських пісень. А завдяки мистецькій агенції «Територія-А», нині збережено та реставровано значну кількість вокально-інструментальних творів, що становлять історію української музики. Всі вони збережені на цифрових носіях (платівки, касети, диски, цифровий реєстр баз).

ЛІТЕРАТУРА

1. Лепша І. 100 облич української естради. Чернівці: Молодий буковинець, 2010. 391 с.
2. Музичний тиждень: Тижневик. Мистецька агенція «Територія-А». Київ. 1996.

3. Найвідоміший український хіт-парад «Територія А» відзначає 25 років. URL: https://glavcom.ua/specprojects/press_center/naviydomishiy-ukrajinskiy-hit-parad-teritoriya-a-vidznachaje-25-rokiv-656546.html

4. Найдюк О. М. Трансформаційні процеси у жанрах музичної критики (за матеріалами української преси 1995–2005 років): дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2019. 252 с.

5. ТЕРИТОРИЯ А. URL: <https://www.youtube.com/@teryoriya/featured>

6. Територія-А. З чого починався український шоу-біз. URL: <http://tsn.ua/special-projects/territory/>

Ярослава КУЛІБОВА

(Глухів, Україна)

ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ЗАСНУВАННЯ ЖІНОЧИХ МОНАСТІРІВ

Чернечим осередкам, які відгравали непересічну роль у виборі духовних, культурних, політичних пріоритетів людства, впливали на формування й утвердження духовної, етнонаціональної та політичної єдності перед зовнішніми загрозами, утверджували Церкву та її віровчення, належить чільне місце в історії.

Жіночий аскетизм виник одночасно з чоловічим, але відрізнявся специфікою формування й розвитку: «Чоловічі обителі породили численні аскетичні практики, жіночі ж відомі самозреченням соціальної діяльності» [2, 78].

Жіночі монастирі – це унікальні святині, де монахині ведуть аскетичний спосіб життя, присвячують себе Богу, молитві, служінню іншим людям.

Жіночі обителі мають давню історію, яка налічує декілька тисячоліть та пов'язана зі становленням християнської церкви. За цей час монастирі черниць стали центрами культури, освіти та саморозвитку жінок.

Історія жіночих обителей бере початок з IV століття. Засновником першої спільної для проживання пустині й фундатором першого жіночого монастиря, який заклав його для своєї сестри Марії в Верхньому Єгипті, вважають воїна Римської армії Пахомія. Саме ця подія стала початком зародження інших релігійних громад черниць, які, після прийняття християнства, почали з'являтися у Київській Русі [1].

У Середньовіччі засновниками жіночих монастирів були святі, які працювали на благо людства та мали вплив на розвиток релігійної й культурної сфери. Обителі були місцями, де жінки займались культурною, філософською й літературною діяльністю, благодійністю, духовними практиками, переписували книги, колекціонували рукописи. Черниці таких монастирів мали змогу отримати освіту. Також у цей час обителі були місцями соціальних притулків для жінок, які не хотіли виходити заміж, які втекли від насильства або сімейного тиску. Там вони відчували підтримку й захист.

Згодом жіночі монастирі почали зазнавати змін та деяких обмежень. Наприклад, у Середньовічній Європі, дівчата могли вступити до таких релігійних громад тільки за згодою свого батька чи чоловіка. Крім того, деякі жіночі монастирі мали меншу автономію, залежали та підпорядковувались чоловічим.